

VISSZATEKINTÉS A MÚLTBA

Csurog 1944-1945*

Úgy érzem, eljött az ideje, hogy visszatekintsünk a múltba, hogy leírjuk: mit tettek a csurogi magyarokkal a partizánok és a magukat annak valló egyének, mert csak így lehet büntudat nélkül békében egymással élni. Lehet, hogy nem vagyok illetékes a beszédre, az írásra, hiszen akkor csak egy éves voltam, mégis, úgy érzem, édesanyám helyett ezt nekem kell megtennem.

1943-ban születtem Csurogon. Nem voltam még egy éves, amikor édesapámat elhurcolták. Soha többé nem jött vissza. Kivégezték. Bűne csak egy volt: magyarnak vallotta magát. Ennek köszönhetem, hogy nekem nem adatott meg a kedves, meleg szó: ÉDESAPÁM kimondása.

1942 folyamán édesapám jótállt a szerb szomszédaiért, aminek köszönhetően senki sem bántotta őket. Ugyanezt nem kapta viszonzásul, mert 1944 októberében a többi magyar férfival együtt a községháza udvarába terelték. Egy ideig nővérem – négyen voltunk testvérek – hordta be neki az ennivalót, mert édesanyámat erőszakkal munkára kötelezték. Egyik napon a testvéremet azzal fogadták, hogy apánk már nincs ott, elvitték. Eközben arra lett figyelmes, hogy kocsik hagyták el a községháza udvarát trágyával megrakva, de a szekerek aljából csorgott a vér, az udvarból még akkor is lövések hallatszottak ki. Így lett a 34 éves anyám összetört szívű özvegy na-gyon sok asszonytársával együtt. Ez azonban még nem volt elég. 1945. január 23-án puskás partizánok törtek ránk, és édes-

anyámat arra kényszerítették, hogy öt perc alatt hagyjuk el a házat. Összecsomagolta amit csak tudott, a bátyám – aki akkor szintén gyermek volt még – szekérbe fogta a lovakat, majd felraktak minket is. Így indultunk el meleg ruha nélkül, csikorgó hidegben és nagy hóban, de nem jutottunk messzire: két sarokra tőlünk lezavartak bennünket a kocsiról, élelem és meleg ruha nélkül vártuk az utcánkából felénk terelt többi magyar családot. Legidősebb néném akkor volt 14, bátyám 11, másik nővérem 4, én pedig 1 éves. Ennek köszönhattük, hogy a többi kisgyermekes csonka családdal együtt nem gyalog indultunk a nem messze levő faluba, Járekra, hanem tehervonatra tereltek fel bennünket. Járekon az üres német házakban szállásolták el az embereket, szobánként 20-25 személyt. Enni sőtlan kukoricalisztet kaptunk, mindenki abból evett, amit talált, azaz ki edényből, ki cseréptálból, de volt olyan is, akinek a csirkeitató jutott. Minderre nem emlékszem, csak édesanyám és testvéreim elbeszéléséből tudok róla. Azt is elmondták, sokan megbetegedtek, meghaltak, rám is feladták az utolsó kenetet, számomra halotti inget varrtak egy tarisznyából: ebben akartak eltemetni, azonban hogy, hogy nem, életben maradtam.

A gyűjtőtáborban eltöltött idő után sem térhattünk haza, összes vagyonunkat elvették, a házukba új lakók költöztek, földönfutókká váltunk.

Most pedig beszéljenek a túlélők, a szemtanúk. Azt szerettem volna, ha a vallomások névvel és pontos címmel lennének ellátva, azonban többen is kérték, ne áruljam el jelenlegi lakhelyüket, de volt olyan is, aki csak akkor kezdett beszélni, amikor megígértem, nevét sem fogom említeni. Arra kérem az olvasót, legyen megértő, hiszen most a legfontosabb a történetek megismerése.